

TER OVERWEGING.

Professor MEIJERS, de rechtsgeleerde raadsman der Maatschappij, heeft in de buitengewone algemeene vergadering van 2 en 3 Mei II. de volgende woorden gesproken, die van hem, die meer dan 15 jaren lang den groei en bloei heeft meegemaakt en volkomen op de hoogte is van alle stroomingen in de Maatschappij, van groote beteekenis en waarde zijn:

„Het zal aan den leden niet onverschillig zijn te weten, hoe men buitenaf over de Maatschappij denkt. Welnu, hij, die de ooren geopend houdt, kan vernemen, dat deze Maatschappij naar buiten als een zeer krachtige vereeniging bekend staat, dank zij haar kracht van binnen, en dat men er haast niet toe durft overgaan een strijd tegen haar aan te binden. Waarom is de Maatschappij zoo sterk?

1°. Omdat zij alle geneeskundigen in haar zelfde vakbelangen omvat, zonder onderscheid van geloof of stand. Daarom moet ook een afscheiding op grond van kleine vakbelangen ten sterkste worden ontraden. Doet dit vooral niet! Blijft bijeen, zoowel huisartsen en specialisten als ambtenaren en professoren, dit geeft het „aanzien” aan de vereeniging en is van ruim standpunt gezien.

2°. *Juist door de behartiging der vakbelangen.*

Als adviseur weet ik, dat de geneeskundigen die belangen niet zoeken, doch dat deze zich van zelf aan hen opdringen. Men mag deze niet ontloopen, niet uitwijken, wil men niet veel en veel te laat komen. Elk vakbelang moet in wortel en knop worden aangegrepen, dan kost het weinig inspanning om het te beheerschen, en laat men dit na, dan eischt het veel werk en voert tot strijd. Gij behoeft daartoe slechts naar de toestanden in Duitschland en Oostenrijk te zien. Uw kracht zit dus in uwe saamhoorigheid. Het moet zoo ver komen, dat het als een „vlek” op iemand wordt gezien, als hij geen lid is van de Maatschappij. Liefde voor uw vereeniging is alles!”

Het kwam mij, die als vertegenwoordiger der *Tijdschrift*-redactie deze vergadering heb bijgewoond, nuttig voor deze woorden van onzen rechtskundigen raadsman nog even hier vast te leggen.

Amsterdam, 4 Mei 1925.

P. A. DE WILDE.

ENCEPHALITIS NA KOEPOKINENTING.

Het in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* opgenomen artikel van PRAKKEN over een geval van encephalitis na koepokinenting, en meer in het bijzonder de beschouwingen aan het slot vermeld, geven mij aanleiding het volgende mede te deelen over den stand van de ter zake ingestelde onderzoekingen.

De meening, die zich bij enkele geneeskundigen schijnt te vestigen, dat gevallen van encephalitis zijn voorgekomen uitsluitend na het gebruik van stof uit één koepokinrichting of van een zelfde dier afkomstig, is onjuist. Er hebben zich gevallen voorgedaan na enting met stof uit drie verschillende inrichtingen afkomstig en geleverd door acht kalveren, die zelf weer ingeënt waren met stof van zeer verschillende herkomst. Ik ben overtuigd, dat men nog meer stoffen zou kunnen beschuldigen, indien niet in een bepaald tijdvak door iedere inrichting slechts één soort stof wordt afgeleverd. Het meer voorkomen van gevallen na gebruik van de Amsterdamsche stof is eenvoudig te verklaren door het grootere afzetgebied. De Amsterdamsche inrichting levert stof voor het geheele land; de drie overige inrichtingen samen slechts in twee provincies. Aan een verontreiniging der stof met encephalitis- of herpesvirus valt al evenmin te denken.

Van een bestaande neurotropie dezer stoffen is bij de tot dusver ingestelde onderzoekingen niets gebleken.

Kon tot voor eenigen tijd aan de flinke virulentie van de verstrekte stoffen nog gedacht worden als directe oorzaak voor het ontstaan van encephalitis, ook dit is onwaarschijnlijk sedert zich een geval heeft voorgedaan na vaccinatie met een stof, die zóó gering virulent is, dat zij onder gewone omstandigheden niet voor aflevering in aanmerking zou komen. Zoover wij thans een oordeel kunnen vellen, is er geen

énkele reden om te meenen, dat wij hier met een pokken-encephalitis te maken hebben. Alles wijst er op, dat, indien er een samenhang bestaat — die zonder meer niet ontkend kan worden —, de enting oorzaak is geweest, dat een in het lichaam in latenten toestand aanwezig encephalitis- of herpesvirus is geactiveerd. Dit denkbeeld wordt ondersteund door het volgende geval. In een gemeente kwamen twee encephalitis-gevallen na enting voor. Eenigen tijd later werd bij een kind, dat niet kort te voren geënt was, een encephalitis gediagnosticeerd, waarbij de verschijnselen geheel dezelfde waren, als bij de twee andere gevallen waargenomen. Ook het gelijktijdig voorkomen van twee gevallen in een zelfde, vaak kleine, gemeente, hetgeen zes keer werd waargenomen, wijst wel in dezelfde richting.

De eenige maatregel, die op het oogenblik van de zijde der koepokinrichtingen genomen kan worden, is het verstrekken van niet bijzonder virulente stof, hetgeen reeds sedert geruimen tijd geschiedt. Zeer waarschijnlijk zal de geringe virulentie der thans verstrekte stoffen aanleiding geven tot minder goede opkomst der pokpuisten, doch, men zal het met mij eens zijn, dit is van minder beteekenis dan de meening te doen postvatten, dat aan de sterke virulentie het ontstaan der encephalitis moet worden toegeschreven.

Aan de geneeskundigen den raad om goed te speuren naar het voorkomen van lichte gevallen van encephalitis of naar het veelvuldiger voorkomen van herpes communis (dus geen herpes zoster). Want het zal gewenscht zijn onder die omstandigheden voorloopig niet te vaccineeren.

Men zij overtuigd, dat de geneeskundige inspectie, ook in samenwerking met de directeurs der koepokinrichtingen, alles in het werk stelt om niet alleen het vraagstuk tot oplossing te brengen, doch ook alle factoren weg te nemen, waarvan men een ongunstigen invloed zou kunnen verwachten.

's-Gravenhage,
3 Mei 1925.

J. TH. TERBURGH.
Hooftinspecteur van de Volksgezondheid.

DE ZOOGENAAMDE ZWANGERSCHAPSINTOXICATIE.

Dr. BEKER ziet in zijn onder bovenstaanden titel verschenen verhandeling (bldz. 2008 vlg. van dit *Tijdschrift*) over het hoofd, dat bij den mensch het trophoblast in onmiddellijken samenhang is met het moederlijke bloed. Vooral in het begin der zwangerschap gaan cellen van het trophoblast te gronde en geraken onmiddellijk in den moederlijken bloedstroom. Hierdoor wordt „vreemd” eiwit langs „parenteralen” weg in het bloedplasma gebracht. Zelfs een volbloed iatromechanicus mag dezen chemischen factor niet verwaarloozen.

Groningen, 4 Mei 1925.

G. C. NIJHOFF.